

Key words: Economic crisis, the mortgage, the right, housing construction, human rights, the constitution, Ukraine, Russia, the Czech republic.

УДК 316.362-057.875:305

Даниленко Г. В.

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ РОЗПОДІЛУ РОЛЕЙ У СТУДЕНТСЬКІЙ РОДИНІ

Соціальна трансформація українського суспільства пов'язана з суперечливими процесами в усіх сферах його життєдіяльності: політичній, економічній, духовній. Суттєво вплинула вона і на стан сім'ї і шлюбу, на стосунки між подружжям, батьками і дітьми, з новою силою позначила суперечливе становище статей у приватній і публічній сферах.

У сучасну епоху нестабільності, ломки патріархальних стандартів, що склалися, і стереотипів людина не встигає переорієнтовуватися на нову соціально-культурну реальність. Переосмислення і розширення традицій соціологічного вивчення сім'ї, особливо студентської, дуже актуально сьогодні в зв'язку з новим етапом розвитку соціологічної науки, що вивчає сім'ю не лише на макро-, але і на мікрорівні.

Мало того, сьогодні просто необхідний гендерний підхід для аналізу сім'ї, оскільки він дозволяє виміряти ті зміни, які сталися у взаєминах між чоловіком і жінкою в сучасних сімейних стосунках.

Сьогодні сама специфіка перехідного стану українського суспільства передбачає звернення до гендерного зрізу досліджень. Отже, сучасне знання в галузі соціології сім'ї має все більше звертатися до рольових аспектів сімейної поведінки людини, аналізувати сучасну сімейно-статеву ідентичність і статеворольову самосвідомість у сім'ї, досліджувати особливості сучасного гендерного сприйняття подружжям одне одного. У зв'язку з цим варто відмітити міждисциплінарність гендерного підходу, а використання сучасних досягнень і накопичених знань у сфері гендерних досліджень може зіграти величезну позитивну роль у розв'язанні як глобальних, так і локальних кризових явищ сучасної сім'ї, а також допомогти подолати роз'єднаність багатьох досліджень, їх однобічність у вивченні тих або інших явищ у сучасній родині.

В останні десятиліття двадцятого сторіччя найбільш гостро постало питання демографічної кризи в Україні. Його аспектом є питання шлюбно-сімейної активності молоді, зокрема, такої високоінтелектуальної молодіжної групи, як студентство. Студентська сім'я – перспективний осередок суспільства. Через неї якнайповніше реалізується вплив на процеси, що відбуваються в суспільстві: розподіл і використання

трудових ресурсів, заміщення поколінь, що приходять на зміну, і соціальне відтворення нового, якість отриманих знань тощо. Тому ставлення студентської молоді до сім'ї одне до одного в сім'ї негайно позначиться на якісних і кількісних показниках населення в цілому.

На жаль, сьогодні у вітчизняній науковій соціологічній літературі немає жодного дослідження, яке у повному обсязі було б присвячено не лише проблемі гендерного аналізу розподілу ролей в студентській сім'ї, але й розподілу ролей в студентській сім'ї взагалі. Незважаючи на ряд досліджень, присвячених вивченню проблеми студентської сім'ї, це питання залишається не вивченим і вимагає детального розгляду.

У цій статті аналізується розподіл ролей в студентській сім'ї. На сьогоднішній день в науковій літературі ще недостатньо висвітлено проблему вивчення шлюбно-сімейних стосунків, аспекти життєдіяльності, розподілу ролей у студентській родині. Хоча окремі аспекти цього питання розглядаються в працях В. А. Балцевич, М. С. Верби, Л. А. Гегель, І. Говако, С. І. Голоду, Т. А. Долбик-Воробей, П. П. Звидриниша, А. Ручкіна, В. І. Чупрова, Ф. Э. Шереги та ін.

У зв'язку з вказаною вище актуальністю та ступенем наукової розробки проблеми метою роботи є вивчення гендерного аспекту розподілу ролей в студентській сім'ї.

Для аналізу даної проблеми було проведено глибоке напівстандартизоване інтерв'ю. У ході дослідження було опитано 13 студентських сімей. Це молоді сім'ї, де вік подружжя не більш ніж 28 років, а стаж подружнього життя не перевищує 5 років. Діти у студентській родині, як правило, дошкільного віку.

У дослідженні був прийнятий розподіл сімейного життя на сфери: сфера розподілу влади, фінансова сфера, сфера побуту, сфера дозвілля, психологічна сфера та задоволеність сімейним становищем. Кожна з цих сфер була проаналізована нами окремо. Аналіз результатів опитування показав наступне

Сфера розподілу влади

Першочергове завдання нашого дослідження – вивчення сфери розподілу влади в студентській сім'ї, що, на нашу думку, є досить актуально для сучасного етапу розвитку інституту сім'ї взагалі та студентської сім'ї зокрема.

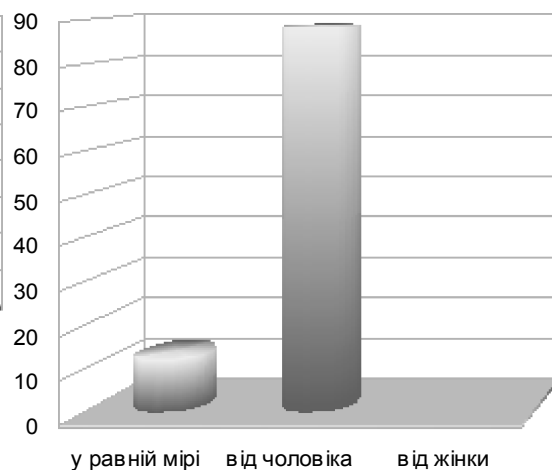
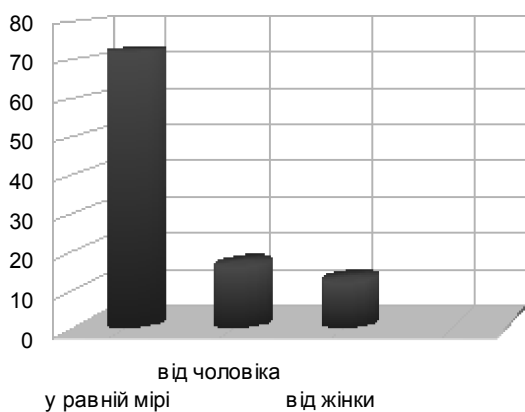
Як відомо, при визначенні глави сім'ї, люди можуть керуватися щонайменше трьома підходами:

- патріархальним, коли главою вважається старший член сім'ї (як правило, чоловік);
 - економічним, коли главою сім'ї є її основний годувальник і/або розпорядник сімейного бюджету;
 - рівноправним, коли сім'я чітко не персоніфікує главу [3, с. 52].
- Як же сьогодні молоді люди визначають поняття „глава сім'ї”?

На сьогоднішній день молоді чоловіки й жінки однаково визначають поняття „глава сім'ї”. Більшість респондентів на дане запитання визначили, що глава сім'ї – це людина, що приймає важливі рішення в сім'ї, людина, яка займається розподілом обов'язків, сімейних коштів, а також той, хто заробляє гроші; це опора родини. Глава сім'ї повинен мати, на думку сучасних студентів, такі якості як чесність, справедливість, рішучість, відповідальність за себе і свою родину тощо.

При відповіді на питання пріоритетності життєвих принципів і правил більшість респондентів відповіли, що вони разом, колегіально встановлюють будь-які принципи і правила (8 чоловіків і 10 жінок), четверо (2 чоловіки та 2 жінки) відповіли, що правила і принципи у їхній родині встановлює чоловік, лише двоє чоловіків відповіли, що — дружина, а одна жінка вважає, що принципи і правила в їхній родині здебільшого залежать від принципів і правил родини її батьків.

При відповіді на питання „Від кого з Вас залежать інтереси та захоплення родини?” думки чоловіків та жінок суттєво розрізнилися. Це показано на мал. 2.1 і 2.2. Більшість жінок говорять про рівноправність (9 з 13 жінок) і лише четверо вважають, що це залежить від чоловіка. А чоловіки, навпаки, гадають, що саме від них залежать інтереси родини (11 з 13 респондентів). Цікавий факт, що жоден з респондентів не вважає, що інтереси родини залежать від жінки.

Мал. 2.1. Від кого з Вас залежать інтереси та захоплення родини? (відповіді жінок)

Мал. 2.2. Від кого з Вас залежать інтереси та захоплення родини? (відповіді чоловіків).

Хто ж у сучасних студентських сім'ях студентів є главою: чоловік чи дружина? Аналіз відповідей респондентів показав досить цікаві результати. Так, наприклад, майже всі опитані чоловіки (9 з 13) визначили главою сім'ї себе, з чим одностайно погодилися і жінки (9 з 13), 4 чоловіків і 4 жінок чітко не персоніфікують главу сім'ї, і жоден з

опитаних не назвав главою сім'ї дружину. Тобто, ці дані говорять про те, що чоловіки і жінки у студентській родині одностайні при виборі глави сім'ї. Але подальший аналіз показав, що насправді при розподілі фінансів, обов'язків, при вирішенні якихось сімейних проблем чоловік ніколи не приймає рішення самостійно, а майже завжди радиться з дружиною, що свідчить про егалітарні тенденції у студентських родин.

Та якщо ми проведемо порівняльний аналіз з молодими сім'ями (на прикладі дослідження Мазій А. А.), то побачимо, що молоді родини по-різному сприймають своє становище у родині: чоловіки претендують на верховенство у сфері влади, а жінки лише у половині випадків погоджуються з таким станом речей. І навпаки, якщо дружина прагне до лідерства в сім'ї, чоловіки не хочуть (чи не можуть) визнавати за нею цього права. Тут ми бачимо, що майже всі опитані чоловіки (18 з 20) позначили главою сім'ї себе, і жоден з опитаних не назвав главою сім'ї дружину. У той час як жінки у 5 випадках з 20 позначили главою сім'ї себе, і тільки 10 з 20 жінок виділили свого чоловіка [5, с. 57].

Фінансова сфера

Дослідження фінансової сфери ми почали з визначення матеріального рівня студентської родини.

Згідно з даними інтерв'ювання більшість студентських родин (25 з 26) відносять матеріальний рівень життя своєї родини до середнього, з щомісячним сукупним прибутком на одного члена сім'ї приблизно 850 гривень (від 700 до 1200), що становить приблизно 120 доларів (від 100 до 170 доларів) [6, с. 124].

Джерела прибутків у всіх родині були майже однакові — це стипендії, заробітні плати, допомога батьків та виплати на дитину (якщо є). При цьому виявилася цікава тенденція: залежно від віку родини відсоток, що припадає на допомогу батьків, різниться. Так, чим більше років подружжя живе разом, тим менша суттєва матеріальна залежність від батьків. У родині, стаж сімейного життя яких до двох років, допомога від батьків становить приблизно 70 % усього сімейного бюджету, до чотирьох років — 50%, а в родині, які одружені вже більш ніж 4 роки, допомога батьків — вже менш суттєва і становить десь 30%.

Аналізуючи гендерні особливості фінансової сфери сім'ї, передусім повернемося до співвідношення понять „глава сім'ї” та „годувальник сім'ї”. В нашому дослідженні досить часто респонденти керувалися економічним підходом при визначенні глави сім'ї. Годувальниками сім'ї (людина, яка робить основний внесок у сімейний бюджет) лише приблизно у 50% випадків називалися чоловіки (7 з 13 у відповідях чоловіків і 5 з 13 у відповідях жінок.) Тобто, у цілому по масиву основним добувачем глави сім'ї був у 12 випадках з 26. Це пояснюється тим фактором, що студентські родини ще залежать від допомоги батьків як чоловіка, так і дружини, тому 5 респондентів (2 чоловіка та 3 жінки) вважають, що в них ще немає основного

годувальника родини, а 1 чоловік та 2 жінки годувальника родини ототожнюють з батьками. У молодій родині ситуація дещо інакша, що пов'язано з відносною матеріальною незалежністю таких сімей від батьків. Годувальниками сім'ї здебільшого називалися чоловіки (16 з 20 у відповідях чоловіків і 12 з 20 у відповідях жінок.) Тобто, у цілому по масиву головним добувачем глава сім'ї був у 16 випадках з 20.

При відповіді на питання про повсякденні покупки думки чоловіків та жінок у студентських родин повністю протилежні. Так 10 з 13 жінок вважають, що повсякденними покупками повинні займатися вони. Чоловіки лише у 5 випадках погоджуються з цим. Більшість з них (8 з 13) вважають, що питання про повсякденні покупки слід вирішувати разом, колегіально. І в жодній родині респондентів цим питанням не займається лише чоловік. А от рішення про покупку дорогих товарів (телевізора, холодильника тощо) майже в усіх родин приймається разом (11 з 13 чоловіків та 12 з 13 жінок) і лише 2 чоловіки вважають, що рішення приймають тільки вони. У молодих сім'ях тільки декілька чоловіків – глав сімей – вирішують питання про повсякденні покупки (2 з 20). Цей обов'язок в 12 з 20 випадків покладено на плечі дружин, і в 6 з 20 рішення приймаються спільно. В той час як питання про придбання дорогих товарів в 10 випадках приймається разом, і в 8 сім'ях виключно чоловіками, а роль дружин зводиться нінащо.

Що ж стосується прийняття рішень для планування сімейного бюджету, то тут права розділилися. Навіть якщо верховенство дружини до цього не визнавалося, то в плануванні сімейного бюджету жінки займають далеко не останнє місце. Якщо проаналізувати відповіді респондентів на питання: „Хто планує сімейний бюджет?“, ми можемо помітити: більшість чоловіків вважає, що сімейний бюджет формується спільними зусиллями (12 з 13 чоловіків та 2 з 13 жінок) і лише 1 чоловік відповів, що цим займається жінка. Жінки ж вважають, що плануванням сімейного бюджету займається жінка (11 з 13 жінок) і тільки 2 жінки схильються до колегіального планування сімейного бюджету.

У молодій родині відповіді розподілилися рівномірно: як чоловіки, так і жінки у 6 випадках з 20 виділяють себе, у 6 з 20 чоловіка/дружину й ще у 6 з 20, говорять про спільне планування сімейного бюджету, та 2 сім'ї вагалися з відповіддю [29, с. 58–60].

Отже, інтерпретуючи отримані дані, можна припустити, що на сьогодні у студентській родині не можна чітко виділити годувальника сім'ї, на відміну від молоді родини, де в більшості випадків главою та основним годувальником залишається чоловік, але незважаючи на це, вони лише в деяких сім'ях займаються плануванням сімейного бюджету. Відповідальний обов'язок піклуватися про повсякденні потреби сім'ї й приймати рішення частіше перекладаються на жінку, навіть якщо вона при цьому не визнається главою сім'ї.

Побутова сфера

У ході дослідження ми намагалися з'ясувати, як розподілено обов'язки в сучасних студентських сім'ях вузів м. Луганська.

Для визначення того, як сприймається розподіл праці в сім'ї, респондентам задали питання: „Хто у Вашій сім'ї виконує такі види домашньої роботи:...?”. Результати дослідження показали, що у студентській родині неможливо чітко виділити жіночі та чоловічі хатні обов'язки. Майже вся хатня робота виконується або разом, або у міру зайнятості, на відміну від звичайної молоді родини, в якій можна чітко виокремити жіночі види, коли респонденти (чоловік й жінка) відзначають, що саме виконує найчастіше дружина (прання, прасування, миття посуду). Однак, як у молодій родині, так і у її специфічному різновиді – студентській сім'ї, досі можна маркувати як суто чоловічі обов'язки дрібний ремонт і виклик ремонтних служб, домовляння з ними та, як і раніше, чоловічою роботою залишається винесення сміття.

Крім того, треба окремо виділити студентські родини, які проживають з батьками. Специфічною особливістю таких сімей є те, що всі обов'язки, окрім винесення сміття та дрібного ремонту, вони перекладають на батьків, чого ми не бачимо у звичайній молодій родині, де чітко розмежоване господарство.

Таблиця 2.1

Розподіл домашньої праці у студентській сім'ї (відповіді дружин)

Обов'язки	Тільки чоловік	Частіше чоловік	Тільки дружина	Частіше дружина	У міру зайнятості	Разом	Інше
пере	0	0	3	3	7	0	0
прасує	2	0	4	0	5	0	2
готує їжу	0	0	0	6	4	1	2
прибирає	0	0	0	2	4	5	2
виносить сміття	4	2	0	0	4	3	0
миє посуд	0	3	5	0	3	0	2
ходить за покупками	0	0	2	2	0	7	2
виконує дрібний ремонт	13	0	0	0	0	0	0

Таблиця 2.2

Розподіл домашньої праці в молодій сім'ї (відповіді дружин)

Обов'язки	Тільки чоловік	Частіше чоловік	Тільки дружина	Частіше дружина	У міру зайнятості	Разом.
пере	2	2	12	0	2	2
прасує	0	0	14	0	2	4
готує їжу	2	0	16	0	0	2
прибирає	6	0	10	0	2	2
виносить сміття	14	2	0	0	2	2
миє посуд	0	2	12	0	4	2
ходить за покупками	0	2	8	0	2	8
виконує дрібний ремонт	14	2	0	0	2	2

Таблиця 2.3

Розподіл домашньої праці в студентській сім'ї (відповіді чоловіків)

Обов'язки	Тільки чоловік	Частіше чоловік	Тільки дружина	Частіше дружина	У міру зайнятості	Разом	Інше
пере	2	0	9	0	0	0	2
прасує	0	0	11	0	0	0	2
готує їжу	0	2	0	3	3	3	2
прибирає	2	0	0	4	1	4	2
виносить сміття	7	0	0	0	6	0	0
миє посуд	0	0	0	6	6	1	0
ходить за покупками	0	3	4	0	1	3	2
виконує дрібний ремонт	13	0	0	0	0	0	0

Таблиця 2.4

Розподіл домашньої праці в молодій сім'ї (відповіді чоловіків)

Обов'язки	Тільки чоловік	Частіше чоловік	Тільки дружина	Частіше дружина	У міру зайнятості	Разом
пере	4	0	8	2	4	2
прасує	2	0	12	4	2	0
готує їжу	2	2	14	2	0	0

прибирає	6	0	10	0	2	4
виносить сміття	14	0	0	0	0	6
миє посуд	4	0	8	0	6	2
ходить за покупками	2	2	4	0	4	8
виконує дрібний ремонт	16	0	0	0	0	4

При цьому майже всіх чоловіків влаштовує те, як їхні дружини виконують свої домашні обов'язки (8 з 13 респондентів) і лише 5 респондентів дуже рідко, але бувають незадоволені. Жінок, навпаки, частіше не влаштовує виконання їхніми чоловіками хатніх обов'язків.

Наскільки ж жінки й чоловіки задоволені тим, хто виконує ті або інші види домашньої роботи? Як показали результати дослідження, усі респонденти задоволені розподілом домашніх обов'язків. У молодій родині дещо інша ситуація. Так, незадоволені зовсім розподілом обов'язків по дому 6 жінок й 4 чоловіка з 20 опитаних сімей. Відповідно 16 з 20 чоловіків повністю задоволені наявним станом речей, серед жінок таких 14 з 20. На наш погляд, це пов'язано з тим, що у студентській родині майже вся робота виконується разом, а у молодій – йде чітке розмежування обов'язків, тому багато дружин і незадоволені цим. Деякі жінки хотіли б залучити чоловіка до домашніх обов'язків, наприклад, до миття посуду, але деякі чоловіки говорять про те, що вони б взагалі не хотіли брати участь у побутовій сфері своєї сім'ї [29, с. 61].

З усього сказаного вище можна зробити висновок, що сьогодні на рівні міжособистісних повсякденних гендерних взаємодій, у тому числі й у сім'ї, відбувається зміна традиційних гендерних практик, конструювання нових форм гендерної поведінки в бік її егалітаризації. Чоловіки й жінки стали частіше спільно виконувати ту роботу, що традиційно вважалася „жіночою” або „чоловічою”. Найбільш яскраво це проявляється у студентській родині, яка ще не обтяжена великою кількістю соціальних зв'язків. Але чи збережеться така ситуація після закінчення вищого навчального закладу і влаштування на роботу? Чи все-таки домашні обов'язки будуть перерозподілені з егалітарних у бік традиційних, як це простежується у звичайній молодій сім'ї? Ці питання залишаються відкритими.

Сфера дозвілля

На форму проведення дозвілля найбільш впливає такий фактор як наявність дітей. Так, у родинях, де немає дітей, основними формами дозвілля є прогулянки, походи до кінотеатрів, перегляд фільмів вдома, а також поїздки до батьків. Але усе залежить від фінансів.

Плануванням вільного часу родини займаються у більшості випадків обидва з подружжя (18 з 26 респондентів), тому і остаточне рішення приймається разом. Але чоловіки набагато частіше проявляють

ініціативу щодо походів у кіно, кафе, на прогулянки (так вважає 8 чоловіків та 10 жінок).

Літній відпочинок студентські пари, враховуючи середній рівень доходу, проводять здебільшого у батьків, родичів, на дачі або вдома, що не потребує спеціальних витрат. Лише 4 з 13 сімей мають можливість відпочивати влітку на морі, але варто зазначити, що дві пари з чотирьох сімей не мають дітей.

Велике значення в сімейному дозвіллі має спілкування з друзями. Сім'ї, у яких дружина визнавала лідерство чоловіка, спостерігалась і деяка перевага чоловіка в організації дозвілля. В інших випадках лідерство чоловіка знижується, а роль дружини збільшується. Але кожен з подружжя головну роль в організації дозвілля віддає собі.

Так, 10 з 13 чоловіків вважають, що вони частіше запрошують додому гостей, і лише 3 чоловіків вказують на дружину. А жінки відповідають повністю навпаки (9 з 13 жінок вважають, що саме вони частіше запрошують додому гостей, одна жінка вважає, що першість у цьому питанні займає чоловік і 3 жінки дотримуються егалітарної думки).

Така ж ситуація склалася і при відповіді на питання, чиї друзі переважають у колі спілкування. Друзі чоловіків переважають у колі спілкування, на думку більшості чоловіків (11 з 13 респондентів) та приблизно 50% жінок. І лише 2 чоловіка та 6 жінок вважають, що у колі спілкування переважна більшість — це друзі жінки. А от у колі спілкування сучасної молоді сім'ї більшість — це друзі чоловіка.

Таким чином, ми бачимо, що в сфері дозвілля у сучасній студентській сім'ї спостерігається традиційне гендерне розрізнення форм відпочинку. Організацією дозвілля здебільшого займається чоловік. Особливо чітко ця тенденція проявляється після народження дитини, коли у жінки з'являється багато нових обов'язків і планувати дозвілля просто ніколи.

Психологічна сфера.

Емоційний бік стосунків має велике значення для успішного функціонування подружжя. Як показало дослідження усі респонденти почуваються вдома спокійно, затишно (26 з 26 респондентів). А от при відповіді на питання, від кого з них залежить настрій у родині, відповіді суттєво різняться. Так, 7 з 13 чоловіків вважають, що родинний настрій залежить від них, 4 — що від жінки, та ще 4 гадають, що на це впливають обидва члени подружжя. Жінки приблизно у 45% вважають, що настрій у родині залежить як від чоловіка, так і від жінки.

Хто ж має більш підстав ображатися на байдужість, черствість, нетактовність іншого? Більшість чоловіків вважають, що саме в них підстав більше (7 з 13 респондентів), лише 3 вважають, що у жінки та 3 — що немає підстав для образ. Жінки ж, навпаки, у більшості випадків вважають, що ніхто немає причин ображатися на іншого (7 з 13

респондентів), та по 3 респондентів вважають, що ображатися повинні чоловіки або жінки. Як бачимо, чоловіки більш схильні ображатися на нечулість дружини, жінки ж вважають, що у їх родинх немає на це підстав.

Таким чином, в психологічній сфері можна спостерігати гендерні розбіжності щодо того, від кого залежить емоційний стан людини. З одного боку, чоловіки вважають, що він здебільшого залежить від них, але з іншого боку, вони більш вразливі та рідше йдуть на примирення. Жінки, навпаки, вважають, що емоційний стан залежить від обох і частіше звертають увагу на самопочуття і настрої чоловіка.

Задоволеність сімейним становищем

90% з усіх опитаних респондентів задоволені свої сімейним становищем на 8–10 балів за 10-бальною шкалою. Найголовнішим критерієм родинного щастя майже усі респонденти, як чоловіки, так і жінки, називають взаєморозуміння:

Крім того, в це поняття респонденти вкладають кохання, піклування одне про одного, увагу, довіру тощо. Чоловіки ж сюди включають також відсутність фінансових проблем.

Таким чином, можна зробити висновок, що на даному етапі розвитку суспільства відбуваються зміни в усіх його сферах. І родинні стосунки досить чутливо реагують на всі ці зміни. Особливо в складних умовах сьогодні опинилася студентська сім'я, яка має специфічні особливості в усіх сферах подружнього життя. Це зумовлено особливостями умов існування та життєдіяльності членів студентської родини, що характерно лише для даного типу родинних відносин. Результати нашого дослідження показали, що студентська родина більш схильна до егалітарного типу стосунків.

Література

- 1. Говако В.И.** Студенческая семья / В. И. Говако. – М.: Мысль, 1988. – 158 с.
- 2. Дадаева Т. М.** Кто выносит мусор, или парадоксы гендерного разделения труда / Т. М. Дадаева // Социс. – 2005. – № 6. – С. 120 – 126.
- 3. Долбик-Воробей Т. А.** Социально-экономические аспекты развития студенческой семьи: дисс.... кандидата экономических наук: 08.00.05 „Экономика и управление народным хозяйством” / Долбик-Воробей Т. А. – М. : Институт социально-политических исследований, 2003. – С. 146.
- 4. Мазій А. А.** Гендерний аспект сімейно-рольових стосунків у сучасній молодій сім'ї (на прикладі м. Луганська) : магістерська робота: „Соціологія” / Мазій А.А. – Луганськ: Кафедра філософії та соціології ЛНПУ імені Тараса Шевченка, 2007. – 84 с.
- 5. Симончук Е. В.** Средний класс: люди и статусы / Е. В. Симончук. – К.: Институт социологии НАНУ, 2003. – 464 с.

Даниленко Г. В. Гендерний аспект розподілу ролей у студентській родині

У даній статті автор розглядає особливості гендерного розподілу ролей у студентській родині на основі результатів проведеного соціологічного дослідження у вищих навчальних закладах міста Луганська. Аналіз проводився за окремими сферами сімейного життя: сфера розподілу влади, фінансова сфера, сфера побуту, сфера дозвілля, психологічна сфера та задоволеність сімейним становищем.

Ключові поняття: розподіл ролей в родині, студентська сім'я, влада, глава сім'ї, годувальник, сімейний бюджет, дозвілля.

Даниленко Г. В. Гендерний аспект распределения ролей в студенческой семье

В данной статье автор рассматривает особенности гендерного распределения ролей в студенческой семье на основе результатов проведенного социологического исследования в высших учебных заведениях города Луганска. Анализ проводился по отдельным сферам семейной жизни: сфере распределения власти, финансовой сфере, сфере быта, сфере досуга, психологической сфере и удовлетворенности семейным положением.

Ключевые слова: распределение ролей в семье, студенческая семья, власть, глава семьи, кормилец, семейный бюджет, досуг.

Danilenko G. V. Gender aspect of distributing the roles in the students' family.

In this article an author examines the features of gender distribution of roles in students' family on the basis of results of conducted sociological research in higher educational establishments of Luhansk. An analysis was conducted on the separate spheres of domestic life: to the sphere of distribution of power, financial sphere, sphere of leisure, psychological sphere and satisfaction by domestic position.

Key words: distributing the roles in the family, students' family, power, the head of a family, family budget, leisure.

УДК 316. 485. 26

Рознатовский И. В.

**НАСИЛИЕ В КОНТЕКСТЕ
СОВРЕМЕННОГО ТЕРРОРИЗМА**

На современном этапе развития человеческой цивилизации особую остроту получила проблема терроризма, как в локальном, так и в общемировом масштабе. Проблема в том, что в настоящее время